

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA
DISCRIMINĂRII**
Autoritate de stat autonomă

HOTĂRÂREA Nr. 144
din 27.02. 2008

Dosar nr: 722/2007

Petiția nr: 15.346 din data de 13.11.2007.

I. Petent: T. T., cu domiciliul ales în

II.2. Numele și reședința reclamatului

Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului cu sediul în București, str. G.ral Berthelot, nr. 28-30, sect. 1.

Obiect:

Discriminarea petentului prin modul de reglementare al accesului la funcțiile și structurile de conducere din învățământul superior.

III. Procedura de citare.

Prin emiterea citației cu nr. 607 și 608 din data de 10.01.2008, pentru data de 14.02.2008, au fost îndeplinite cerințele legale.

IV. Susținerile părților

A. Petentul, T. T., sesizează consiliul cu privire la următoarele aspecte:

1. Ordinul ministrului educației nr. 2538 din 02.11.2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor conducerilor academice din învățământul superior acreditat, limitează în mod discriminatoriu accesul unor largi categorii de cadre didactice la funcțiile și structurile de conducere.
2. Astfel, prin art. 4 alin. 4 și 5 din ordin, „se interzice candidatura la alegeri a cadrelor didactice menținute în activitate peste vârsta de 65 de ani” și „se recomandă ca acele cadre didactice care ar împlini 65 de ani în cursul mandatului următor să nu candideze la alegeri”.
3. Aceste texte vin în contradicție cu prevederile cuprinse în art. 72 din Legea nr. 128/1997, privind statutul cadrelor didactice, care nu instituie nicio interdicție sau recomandare, așa cum face ordinul.
4. Prevederile criticate constituie și o gravă jignire adusă unei părți importante a elitei corpului universitar român, profesori universitari de cel mai înalt prestigiu și recunoaștere internațională.

5. Solicită constatarea caracterului discriminatoriu al prevederilor respective și dispunerea măsurilor în consecință .

Pornind de la situația prezentată petentul anexează copia ordinului criticat, și extras din statutul personalului didactic.

Potentul a depus la dosarul cauzei, la data audierii, copie de pe certificatul de grefă al Curții de Apel București, Secția contencios administrativ și fiscal, din care rezultă că, această instanță, a decis, la data de 27 dec. 2007, suspendarea executării art.4 alin 4 și 5 din ordinul criticat.

B. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, prin adresa nr.20.258/27.12.2007, a precizat în punctul său de vedere:

1. Profesorii universitari și conferențiarilor universitari cu titlul științific de doctor au posibilitatea de a rămâne în funcțiile didactice peste vârsta de pensionare. Scopul acestei derogări de la dispozițiile generale date de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii, este acela de menținere într-o funcție didactică de predare în vederea exercitării efective a acesteia.

2. Conform prevederilor art.72 din Legea nr. 128/1997 „privind statutul cadrelor didactice, „structurile și funcțiile de conducere din instituția de învățământ superior sunt alese prin vot secret pe o perioadă de 4 ani. Cadrele didactice din aceste structuri și funcții trebuie să fie titulare în instituția de învățământ superior respectivă.”

3. Condiția imperativă prevăzută de art. 72 (1) „durata mandatului de 4 ani” presupune și neîndeplinirea vârstei de pensionare în timpul mandatului. Durata mandatului vizează existența unei continuități în ceea ce privește conducerea unei instituții, care se constituie în premisă pentru stabilitatea structurilor de conducere.

4. Prevederea de la alin 5 din ordin reprezintă doar o recomandare și, din acest punct de vedere, nu are caracter imperativ, obligatoriu ci doar de îndrumare.

V. În drept.

Având în vedere:

O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, la art.2 ali.1 stabilește : Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Legea nr. 128/1997 privind statutul cadrelor didactice, Art. 1 Prevederile prezentului statut se aplica personalului didactic de predare, didactic auxiliar si de conducere din intregul sistem de invatamant de stat si particular, personalului didactic care indeplineste functii de indrumare si de control, precum si celorlalte categorii de personal didactic, nominalizate in statut.

Art. 72 (1) Structurile si functiile de conducere din institutia de invatamant superior sunt alese prin vot secret pe o perioada de 4 ani, conform Cartei universitare si in conditiile legii. Cadrele didactice din aceste structuri si functii trebuie sa fie titulare in institutia de invatamant superior respectiva.

Orice discriminare privind alegerea in structurile si in functiile de conducere este interzisa. In cazul eliberarii unui loc in functiile de conducere, se procedeaza la

alegeri parțiale, potrivit Cartei universitare. Aceeași prevedere se aplică și în situația descompletării cu mai mult de 1/3 a structurilor de conducere.

(2) Funcțiile de conducere de rector, de prorector, de decan, de prodecan, de director de departament, de director de colegiu sau de unitate de cercetare, proiectare, microproducție și de șef de catedră nu se cumulează. Aceste funcții pot fi ocupate numai de profesori universitari sau de conferențieri universitari titulari.

(3) O persoană nu poate ocupa funcția de rector mai mult de două mandate succesive. Aceeași prevedere se aplică și pentru funcția de decan.

(4) Numărul de prorectori și de prodecani din institutiile de învățământ superior de stat se stabilește în funcție de numărul de studenți și de domeniul de învățământ, conform normelor unitare de structură, aprobate de ministrul educației și cercetării.

(5) Atribuțiile și competențele structurilor și ale funcțiilor de conducere din învățământul superior sunt stabilite prin Carta universitară a instituției, potrivit legii. Hotărârile senatelor universitare, ale consiliilor facultăților și ale departamentelor, cu excepția prevederilor de la art. 74 alin. (3), se iau cu votul majorității membrilor prezenți, dacă numărul lor reprezintă cel puțin 2/3 din numărul total al membrilor. Membrii acestor structuri de conducere au drept de vot deliberativ egal.

Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induce distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-si găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Sueda, par.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, par.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, par.75)

În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, par. 28; Koinopraxia Enoseon Georgikon Synetairismou Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, par. 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 para.91)

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în

textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură aspectele ridicate de petent sunt de natură discriminatorie sau sunt induse distincții care au efect discriminatoriu, astfel cum este prevăzut în art.2 al O.G. nr.137/2000, republicată.

Reținând în acest sens definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 trebuie constatată o deosebire, excludere, restricție sau preferință. Sub aspectul circumstanței concretizate într-un tratament diferit, care întrunește elementul constitutiv al art.2 alin.1, generic deosebire, restricție, excludere, preferință, și care față de obiectul dedus soluționării trebuie să fie materializat, Colegiul Director reține din înscrisurile depuse la dosar că, în speță, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 8/2006 privind instituirea indemnizației pentru pensionarii sistemului public de pensii, membri ai uniunilor de creatori legal constituite și recunoscute ca personae juridice de utilitate publică.

Opinie majoritară exprimată de Asztalos Csaba Ferenc, Comșa Corina, Haller István, Panfile Anamaria, Truinea Roxana Paula:

1. Conform **Ordinului ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 2538/01.11.2007**, „*pentru nici una dintre funcțiile de conducere nu pot candida persoanele care au împlinit vârsta legală de pensionare*” (art. 4 alin. 4), totodată „*se recomandă ca persoanele alese pentru structurile și funcțiile de conducere să nu depășească vârsta legală de pensionare pe parcursul exercitării mandatului*” (art. 4 alin. 5).

2. Ambele prevederi reprezintă o deosebire, excludere, restricție pe bază de vârstă, care are ca scop restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului de a fi numit într-o funcție de conducere în învățământul superior.

3. În consecință, trebuie să se analizeze dacă această prevedere este justificată obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a celui scop sunt adecvate și necesare.

4. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, prin **Adresa nr. 19.115/17.12.2007**, invocă o singură justificare: „*Durata de 4 ani prevăzută de legiuitor vizează existența unei continuități în ceea ce privește conducerea*

instituției de învățământ superior, continuitate ce constituie premisa unei stabilități a structurilor de conducere, creșterea competitivității prin asigurarea unei cursivități în procesul decizional. Ori, perioada de 4 ani poate fi asigurată în spiritul legii numai dacă persoanele care candidează nu au îndeplinit vârsta legală de pensionare.”

5. Privind art. 4 alin. 5 al **Ordinului**, aceeași adresă afirmă: „este o recomandare, recomandare care nu are caracter imperativ, obligatoriu, ci unul strict de îndrumare”.

6. Considerăm că art. 4 alin. 5 al **Ordinului** produce efecte, altminteri nu ar fi fost inclus într-o normă juridică. În situația în care produce efecte, se poate reține ca fiind discriminatorie, în sensul art. 2 alin. 1 și alin 4 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

7. Privind justificarea arătată la pct. 4, reținem că deși prevederea este aparent justificată obiectiv (prin necesitatea asigurării unei continuități la nivelul conducerii unei instituții de învățământ superior), nu există un scop legitim atins prin metode adecvate și necesare, având în vedere că orice persoană aleasă într-o funcție de conducere are posibilitatea de a renunța la această funcție sau funcția se poate retrage, prin urmare față de nici o persoană care ajunge într-o poziție de conducere nu există siguranța că persoana în cauză va asigura cursivitatea în procesul decizional prin continuitate. Dacă față de nicio persoană Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului nu poate asigura o continuitate de 4 ani de mandat, nu trebuie să asigure această continuitate nici față de persoanele care vor îndeplini în următorii patru ani sau au îndeplinit deja vârsta legală de pensionare.

8. Prevederea este cu atât mai lipsită de o reală justificare obiectivă întrucât în învățământul superior, de regulă, cadrele didactice își mențin postul didactic și după îndeplinirea vârstei legale de pensionare. În consecință, dacă aceste persoane au capacitatea fizică și mentală de a oferi educație de înaltă calitate, de nivel universitar, au aceleași capacități și pentru a îndeplini funcții de conducere.

9. În consecință, considerăm că prevederile art. 4 alin. 4 și 5 ale **Ordinului ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 2538/01.11.2007** sunt discriminatorii, astfel recomandăm Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului eliminarea prevederilor în cauză.

Opinie separată a membrului Colegiului director, Gheorghe Ioniță:

Privind de la prevederile cuprinse în art. 72 alin.1 din Legea nr. 128/1997 privind statutul cadrelor didactice care precizează:”structurile și funcțiile de conducere din instituția de învățământ superior sunt alese prin vot secret pe o perioadă de 4 ani. Cadrele didactice din aceste structuri și funcții trebuie să fie titulare în instituția de învățământ superior respective”, apreciez că, prin ordinul criticat ministerul a făcut aplicația respectivelor prevederi.

Ciclul de 4 ani, care este utilizat în întreg sistemul de învățământ românesc, reprezintă tocmai modalitatea în care persoanele alese sau numite în structurile sau funcțiile de conducere, pot să-și finalizeze proiectele în/pe baza cărora au fost aleși/numiți. Ori, acceptând ideea unor fracții din ciclu, ne situăm în fața unor posibile și justificate nerealizări de proiecte.

În măsura în care se apreciază că textele invocate de către petent sunt nelegale, contravin dispozițiilor legale de nivel superior, așa după cum a hotărât instanța de contencios administrativ, care a suspendat executarea celor două texte, atunci problematica respectivă excede competențelor consiliului.

Având în vedere considerentele reținute de Colegiul Director, în temeiul art. 20 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu majoritate de voturi ale membrilor prezenți(6 membrii pentru și 1 împotriva)

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Prevederile art. 4 alin. 4 și 5 ale *Ordinului ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr. 2538/01.11.2007* sunt discriminatorii conform O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.
2. Recomandă Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului eliminarea prevederilor în cauză.
3. Prezenta hotărâre se va comunica în termen legal părților.

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța competentă și în termenul legal, potrivit Legii nr.554/2004 privind contenciosul administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC

COMSA CORINA NICOLETA

DEZIDERIU GERGELY

HALLER ISTVAN

IONIȚĂ GHEORGHE

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU

PANFILE ANAMARIA

TRUINEA ROXANA PAULA

Data redactării 04. 03. 2008